

העיכוב בתמרון הקרקעי של צה"ל בעזה מזווית פלסטינית וערבית

26 באוקטובר 2023

עיקרים

❖ בצד תיעוד הנעשה ברצועת עזה, מסקרים כלי תקשורת הפלסטינים והערביים בימים האחרונים בהרחבה את היערכות צה"ל לקראת השלב הבא של המלחמה ברצועת עזה, קרי התמרון הקרקעי. כלי התקשורת עוקבים אחר ההכנות ובכלל זה תגבור הכוחות סמוך לגבול הרצועה, הערכות הכוחות, אימונים מבצעים, אמצעי לחימה כמו טנקים ונגמ"שים, ביקורי בכירים כמו שר הביטחון גלנט והרמטכ"ל הרצי הלוי באזור הדרום ושיחותיהם עם החיילים. כמו כן הם מעלים את שאלת העיכוב בתחילת התמרון הקרקעי והסיבות לכך.

❖ ממעקב אחר גורמי חמאס, גורמים פלסטיניים וערביים עולה תמונת המידע הבאה:

◆ **חמאס**: מפגינה ביטחון רב ביכולותיה הצבאיות וביכולתה לסכל את מטרותיה של ישראל במלחמה. היא מזהה קושי רב ביכולת קבלת ההחלטות בישראל, הססנות בדרגים הצבאי והמדיני ומבוכה רבה, קושי בהתמודדות עם לחצים בינלאומיים ועם סוגיית בני הערובה לצד חשש מלחימה קרקעית עם פעילי הזרוע הצבאית המיומנים בשטחם ומצוידים גם באמצעי לחימה מיוחדים.

◆ **תקשורת פלסטינית**: מפרסמת קריקטורות המזהירות את צה"ל מפני כניסה קרקעית לעזה ואף לועגות לו בשל "פחדנותו". גורמים פלסטינים שונים חלוקים בדעתם האם אכן יבצע צה"ל את התמרון הקרקעי בעזה בשל מורכבות המבצע והיקף האבדות הצפוי לו.

◆ **תקשורת ערבית**: סוקרת מגוון סיבות, כולל בינלאומיות, לעיכוב בתמרון הקרקעי.

מימין: כיסוי תקשורת אודות תגבור כוחות צה"ל בגבול הרצועה לקראת התמרון הקרקעי. משמאל: מעקב אחר ביקור שר הביטחון גלנט סמוך לגבול עם עזה (משמאל) (אלמיאדין, 24 באוקטובר 2023)

מעקב אחר הכנות צה"ל לקראת התמרון הקרקעי בעזה (חשבון הטוויטר של אלחדת¹, 24 באוקטובר 2023)

פירוט המידע

חמאס

גורמי חמאס תולים את העיכוב בכניסה במספר סיבות ביניהן העובדה שאוגדת עזה, שבידה הידע לגבי התוכניות ואשר הייתה אמורה להוביל את המצבע, חוסלה כמעט כולה ב-7 באוקטובר 2023. עוד נטען כי הפגזים/פצצות הנ"ט המוטלים מהאוויר באמצעות כלי טיס בלתי מאוישים שלהם, מרתיעים את הכוחות, וכי בצה"ל עסוקים במציאת פתרונות כיצד להתגבר על האיום.

אחמד עבד אלהאדי, נציג חמאס בלבנון, אמר בראיונות טלוויזיוניים כי אחת הסיבות לעיכוב במבצע הקרקעי היא משום שהידע הישראלי כיום כיצד להתמודד עם עזה הוא אפס, כיוון שהזרוע הצבאית של חמאס חיסלה את כל אוגדת עזה, והקצינים והחיילים בעלי הידע, והנתונים בנושא מצויים כיום בידי חמאס (אתר lebanonon, 19 באוקטובר 2023; חשבון הטוויטר של LuaTV, 19 באוקטובר 2023).

מקור מוסמך² בזרוע הצבאית של חמאס ציין בפני כתב אלג'זירה, כי ממידע שבידיהם עולה שמפקדי שטח ישראלים סירבו להיכנס לרצועת עזה מבלי שיימצא פתרון מעשי לנשק נגד טנקים המוטל באמצעות כלי הטיס הבלתי מאוישים שלהם. לדבריו, הוטל על המחלקה לפיתוח אמצעי לחימה בזרוע היבשה בצה"ל לספק פתרונות דחופים לכל טנק ונגמ"ש שייכנסו לרצועת עזה, מחשש שמפקדי הצבא יידרשו לתת דין וחשבון בעתיד בעניין זה. זאת גם הסיבה, לדבריו, שהטנקים של צה"ל סמוך לרצועה כוסו ברשתות הסוואה מיוחדות.

לדברי "המקור", הזרוע הצבאית של חמאס גרמה (ב-7 באוקטובר 2023) לאוגדת עזה אבדות בשיעור של 65% מכוחה, הרוגים, פצועים ללא יכולת שיקום ושביים. לדבריו, התורה הצבאית אומרת שדי ב-30% אבדות כדי להביא לניטרול ולפיכך גרמה הזרוע הצבאית למעשה נזק כפול מהדרוש לניטרול (אתר ערוץ אלג'זירה, 23 באוקטובר 2023).

אבראהים אלמדהון, עיתונאי פלסטיני המזוהה עם חמאס³, כתב, כי ישראל מאיימת במלחמה קרקעית, כשהיא מפחדת ומבועתת. הוא ציין כי "ההתנגדות" חפצה במלחמה קרקעית ויש לה יכולת להילחם במשך חצי

¹ עיתונאי עזתי ופעיל חמאס השוהה בתורכיה מאז שלהי 2018. מכהן כמנכ"ל האגודה הפלסטינית להסברה (אלג'מעיה אלפלסטיניה ללאעלאם), המוכרת בשם FIMED (ראשי התיבות של שמה בתורכית), ואשר שמה לה למטרה לתווך את

שנה בנוחות ושנה בלחץ. לדבריו, בשיחה שלו עם מפקד שטח בחמאס, ציין המפקד כי הם "מריחים את גן העדן ורואים את הניצחון", וכי אי אפשר לנצח אותם גם אם כל העולם יתאחד נגדם (חשבון הטוויטר של אברהם אלמדהון, 23 באוקטובר 2023).

❖ בציוץ נוסף כתב אלמדהון, כי פגזי/פצצות "אליאסין" המתקדמים המוטלים על ידי כלי הכטבמ"ם של גדודי אלקסאם הם אחת הסיבות החשובות לעיכוב בתקיפה הקרקעית. לטענתו, חיילי צה"ל סירבו להיכנס לעזה לפני שיימצא פתרון מעשי לחימושים שמוטלים באמצעות כלי הטיס, והם ביקשו ממפקדת צה"ל פתרונות דחופים, אחרת התבוסה בטוחה (חשבון הטוויטר של אברהם אלמדהון, 23 באוקטובר 2023).

❖ **פאיז אבו שמאלה, פרשן פלסטיני מח'אן יונס המקורב לחמאס**, העלה כמה ציורים בהם ציין שהפחד של ישראל הוא המעכב את המהלך הקרקעי. לדבריו כל אלה הסבורים שהלחץ האמריקני הוא הסיבה לדחיית המתקפה הקרקעית מתעלמים מחולשת הצבא הישראלי, מהתבוסה המורלית שלו ומחוסר יכולתו להתקרב לרצועת עזה, והם "מתעלמים מנוכחותם של גיבורים בעזה בגודל של הרים" (חשבון הטוויטר של פאיז אבו שמאלה, 21 באוקטובר 2023). בציוץ אחר כתב: "מה זה השקר הזה: הצבא הישראלי דוחה את המתקפה הקרקעית נגד עזה לבקשת ארה"ב, במטרה לפתור את סוגיית האסירים?! האמת היא: הצבא הישראלי פחדן מכדי להיכנס לעזה. המובס לא חושב על התקפה" (חשבון הטוויטר של פאיז אבו שמאלה, 23 באוקטובר 2023).

❖ **ביטאון חמאס אלרסאלה** פרסם מאמר לפיו צה"ל והמודיעין הישראלי ספגו מכה קשה לאחר ההתקפה ב-7 באוקטובר 2023. דימוי הצבא הבלתי מנוצח קרס לחלוטין וכך גם כה ההרתעה של צה"ל. על רקע זה, ניכר חשש ישראלי מכניסה ללחימה קרקעית בעזה. אמנם, ישראל גייסה 300,000 אנשי מילואים "כדי להשיב את הכבוד", אך היא חוששת להפעילם, כי משמעות כניסה קרקעית היא לחימה מטווח קרוב בלוחמי הזרוע הצבאית של חמאס כמו גם עם ארגונים נוספים. לחימה בערים בעזה תקשה על צה"ל להשיג יעדים משמעותיים ותאפשר ללוחמי "ההתנגדות" לאגפם ולהפתיעם במארבים ובמתקפה מעורפם, תוך כדי כך שהם מגיחים ממנהרות. המאמר מזכיר את הלחימה במהלך מבצע "צוק איתן" שבה הביסו לדבריו אנשי הזרוע הצבאית של חמאס את חטיבות החי"ר בשג'אעיה ומנעו את ההתקדמות לעומק. המאמר מציין את נקודות החוזק של "ההתנגדות" בעזה ובכלל זה במארבים, בהנחת מטענים, ב"רשת אדירה ומאיימת של מנהרות" ובמגוון אמצעי לחימה נגד כלי רכב משוריינים. יתרה מזאת, המאמר מצביע על יתרון איכותי של גדודי אלקסאם על חיילי צה"ל. שכן, לדברי הכותב מדובר באלפי לוחמים מאומנים היטב, עתירי ניסיון ובעלי רוח לחימה ורצון למות "מות קדושים" (אסתשהאד).

❖ המאמר גם עוסק בשאלת בני הערובה השבויים והחטופים. הוא טוען שישראל צריכה לבחור בין עסקה כואבת לשחרורם, שהיא לא מוכנה לעשות, לבין הקרבתם במערכה פראית (מה שהוא מכנה "נוהל חניבעל")², כמחיר הכרחי לשיקום משהו מהכבוד, אך במחיר שהציבור לא יסכים לקבל.

הנרטיב הפלסטיני לחברה התורכית. בראשה עומד בכיר חמאס, סאמי אבו זהרי, ומשרדה שוכן באיסטנבול. אלמדהון הוצג בעבר באתר חמאס כחבר מחלקת הקשרים הלאומיים ב"חוץ".
² פקודה של צה"ל בנוגע כללים לפעולה מיידית במקרה של חטיפת חייל בידי האויב.

• לאור כל זאת, מסיק כותב המאמר שישראל לא תוכל להגשים את מטרותיה במלחמה. הוא חוזה מערכה שתהיה דומה לקודמותיה בעזה, אך אלימה יותר. צופה שישראל תמשיך להרוג (להשמיד כדבריו) אזרחים פלסטינים, תזרע הרס, תהדק את המצור על עזה, אך לבסוף לא תוכל להחליש את "ההתנגדות" (אלרסאלה, 16 באוקטובר 2023).

תקשורת פלסטינית

• בכירי הרשות הפלסטינית אינם מתייחסים לנושא התמרון הקרקעי שמתכנן צה"ל. בכלי התקשורת מתפרסמות דעות של מספר פעילים מדרג נמוך יחסית ופובליציסטים. אלה טוענים בעיקר כי העיכוב הוא בשל הפחד מפני האבדות שייגרמו לכוחות צה"ל במהלך תמרון קרקעי.

• **מצטפא אלברע'ות'י, מזכ"ל היוזמה הלאומית הפלסטינית**, אמר בראיון לערוץ אלעאלם האיראני בשפה הערבית, כי ישראל נמצאת במשבר קשה לנוכח כישלון תכניתה להגירה המונית של תושבים מעזה, מה שלא קרה בפועל. לכן, ישראל עושה כיום "אלף חישובים" לפני החלטתה לצאת לתמרון קרקעי, אשר עלול להביא ל"פיצוץ כללי" באזור ולהסב לה אבדות קשות (אלעאלם, 24 באוקטובר 2023).

• **מחמד אלמצרי, פרשן פלסטיני מראמאללה**, סבור, כי אין כיום ברירה לצה"ל מאשר לבצע את התמרון הקרקעי בעזה לאחר התקיפות המאסיביות שביצע חיל האוויר בימים האחרונים. להערכתו, צה"ל מודע לאבדות שיספוג בשל הלחימה הקשה שצפויה לו מול הזרועות הצבאיות של הארגונים ברצועת עזה. הוא גם ציין, שצה"ל הופתע מאד מרמת הלחימה של הפעילים הצבאיים בעזה מאז תחילת המלחמה (ערוץ אלע'ד, 25 באוקטובר 2023).

• **חסן ח'רישה, חבר המועצה המחוקקת מטולכרם**, טען, כי ישראל מבינה שהתמרון הקרקעי בעזה אינו לטובתה, זאת למרות הלחצים שמפעילים מפקדי צה"ל על הדרג המדיני וראש הממשלה בנימין נתניהו. לדבריו, צה"ל הובס ב-7 באוקטובר 2023 ע"י פעילי "ההתנגדות" מעזה, ולכן בימים אלה הוא עורך נקמה בתושבי הרצועה ולא מנהל לחימה של ממש (ערוץ אלע'ד, 25 באוקטובר 2023).

תקשורת ערבית

• ערוץ אלג'זירה שידר כתבה קצרה המתייחסת לנושא. בכתבה צוינו מספר סיבות לעיכוב, ביניהן: החטופים בעזה ולחץ המשפחות על ממשלת ישראל, חילוקי דעות פנימיים בממשלת ישראל, המתנה להגעת כוחות אמריקאים לישראל, חשש מפני האבדות הרבות בנפש בעת כניסה קרקעית לעזה, חשש מפני פתיחת חזיתות נוספות בצפון עם חזבאללה ואיראן, אשר יהפכו את המלחמה בעזה למלחמה אזורית (ערוץ אלג'זירה, 23 באוקטובר 2023).

כתבה בערוץ אלג'זירה אודות הסיבות לעיכוב בתמרון הקרקעי
(ערוץ אלג'זירה, 23 באוקטובר 2023)

❖ **רזק אלח'ואלדה, מומחה צבאי אסטרטגי**, ציין במהלך ראיון לערוץ אלשרק, כי הלחץ הבינלאומי המופעל בימים אלה על ישראל בעקבות המלחמה בעזה לצד המאמצים מול חמאס לשחרור החטופים הם אלה שמעכבים את התמרון הקרקעי (אלשרק, 23 באוקטובר 2023).

קריקטורות

מימין: קריקטורה לפיה העולם מגבה את ישראל בתמרון הקרקעי (אלקדס, 24 באוקטובר 2023). משמאל:
קריקטורה ישראל נכנסת לתוך שטח הרצועה המדמם בלאו הכי (אלקדס, 22 באוקטובר 2023)

מימין: קריקטורה פלסטינית הלועגת על דחיית התמרון הקרקעי. בערבית נכתב: "עזה והכיבוש הציוני.."
(אלקדס אלערבי, 24 באוקטובר 2023). משמאל: קריקטורה פלסטינית הלועגת לפחד שצה"ל מפגין. בערבית
נכתב: "מוכנים" (דף הפייסבוק של מחמד סבאענה, 23 באוקטובר 2023)